

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrto leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravljalstvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Prvi slovenski naskok na mestno skupino ptujsko in celjsko.

Naša mesta in trgi na spodnjem Štajerskem živijo od nas Slovencev. V njih stanuje pešica Nemcev in precej slovenskih odpadnikov, narodnih Judežev. Pravi Nemci tukaj rojeni so zvečinoma mirni. Toda zadnja leta privandralo je mnogo tujcev, ki strastno delajo proti Avstriji, proti Slovincem in za Bismarka in „deutsches Reich“ tako nesramno rovljejo, da se res vse čudi, kako in zakaj to trpimo.

V zahvalo, da se pri nas bogatijo, hočejo nas Slovence kar požreti. Toda Slovenci tega ne bomo trpeli. Število zavednih Slovencev množi se tudi v mestih in trgih in v nekoliko letih zmagamo tudi tam, če ne na enkrat pa s časoma gotovo. Saj smo na kmetih delali 23 let preden smo zadnjega pristaša nemškutarjev izbrisali iz števila poslancev.

Prvi naskok smo poskusili letos 21. t. m. ter smo za mestno skupino ptujsko postavili slovenskega kandidata g. profesorja Kunsteka in za celjsko g. profesorja Zolgarja. Sicer nismo zmagali pa dobili toliko glasov, da se vse čudi. Ko bi uradnikov nemčurji ne dobili v pomoč, propali bi v Ptuj in Celji. Na to kažejo številke.

G. Kunstek je dobil v Ljutomeru 38, v Ormoži 47, v Središči 141 (Slava!), v Rogaci 4 in v Ptuj 39 glasov vkup 269, njegov nemški nasprotnik, iz Trsta in Sevnice dobro znani Ausserer v Ljutomeru 45, Ormoži 26, Središči 1 (Wenigerholz, iz Prajzovskega privandrani luteran), v Rogaci 71 in v Ptuj 185, vkup 328. Ko bi bil Ljutomer tako lepo volil, kakor Središče, propal bi Ausserer in zmagali Slovenci. Prva mestna trdnjava bila bi v prvem naskoku vzeta in Slovincem pridobljena! Ptuj in Rogatec sta se slabo obnesla, mnogo Slovencev se ni upalo iti volit. Slava pa Središču in Ormožu. To je prvo mesto, kder je

slovenski kandidat dobil večino. Slava Ormožanom!

S Celjem voli tudi več trgov in mesto Brežice. In tukaj je v 3 trgih slovenski kandidat bil že enoglasno izvoljen: v Gornjem gradu (56), Ljubnem (43), Mozirji (39) Slava!. Večino dobil je v Žavci (34), Vojniku (19) in v Sevnici (52). Toda v Celji dobil je samo 29, v Laškem 7 in v Brežicah 12, vkup 291. Cestitamo g. profesorju Žolgarju in vrlim Slovincem volilcem. To je za prvokrat lepo število. Liberalnega Nekermanna je volilo v Celji 268 volilcev, mej temi 92 cesarskih uradnikov, najnaprej Haas in Heinricher, vse s pošte in železnice. Nekermann je torej poslanec celjskih uradnikov. Vse vkup dobil je Nekermann glasov v Žavci 4, Vojniku 16, Laškem 37, Sevnici 13, Brežicah 72, vkup 419.

Ko bi liberalci trgov Šmariji, sv. Juriju, Brašlovcam previdno ne odrekli voliti z mesti, bili bi nemški liberalci že sedaj ob tla vrženi.

Vsakako pa je prvi naskok na mestne skupine bil živahen, pogumen in v 6 letih moramo zmagati!

Živeli volilci slovenski v mestnih skupinah ptujске in celjske!

Kako so volilni možje iz Slov. Bistriškega in Mariborskega okraja volili!

Narodno volili so sledeči vrli Slovenci iz slov. bistriškega okraja: č. g. M. Lendovšek, Mat. Šofter, Ant. Kolar, Paul Žnidar, Anton Vantur, Juri Švagan, Jož. Mesarič, vsi iz Makolske fare, J. Korun iz Hrastovca, J. Košir iz Brezja, J. Kolenc, Jož. Detiček, Paul Urlep, Jož. Kos, vsi iz Poličanske fare, Fr. Mlakar, Mat. Razboršek, Lovro Rak, vsi iz Laporske fare, Val. Sgađin iz Vrhovelj, Juri Jernejšek, Franc Papež, Štef. Mlakar, vsi iz Črešnovske fare, J. Berglez, Jak. Vehovar, Juri Rahle, vsi slov. bistriške fare, Ferd. Pogorelec iz Pokoš,

Miha Ajd, iz Smrečna in iz Tinj: dr. Vošnjak, č. g. Lenart in J. Babič, vkup 28.

Za slov. bistriški narodopisariji v nemško-liberalni koč hopnili so: Sorčnik, Franc Pogorelec, Fr. Keršič, Fr. J. Jož. Hojnik, vsi iz gor. Polskavske fare, Tom. Hrastnik in P. Gruntner iz spod. Polskave, Sorschagg in Dreu iz Črešnovca, Schoster in Podpečan iz Dežna, Tomažič in Prikovnik iz gor. Bistrice, Domadenik, har, Pongračič, Šift in Korošec iz št. Martinske fare, Feuscher iz Modraž, Wretzl v Studenicah, Candolini iz Pekla pa slov. bistriški tajčarski general-štab: Formaher, Stiger, Nasko, Auer in nebodigatreba Razwoschegg, vkup 26.

V mariborskem okraju na desnej strani so narodno volili: J. Servec, M. Repolusk, M. Lobničar, S. Kodrič in Fr. Pintarič, vsi iz Ruške fare, Jož. Režman, Fr. Režman, Fr. Robič, J. Jauk, vsi iz Lembaške fare, J. Rebernik, J. Vauhnik, J. Friedl, Fr. Visočnik in F. Čiček, vsi iz Hočke fare, J. Vehovar, J. Pergauer, F. Pišek, J. Požegar, J. Fingušt, J. Lah, vsi iz Slivniške fare, P. Simon, J. Hojnik, dr. Radaj, J. Kirbiš, J. Trglec in J. Koren, vsi iz Framske fare, J. Klasine in J. Gojčič, iz Janževske fare, vkup 28.

Na levem pobožji: J. Hiter iz Jelovca, Fr. Hauptman, Jak. Sternad, Gasp. Dobaj, vsi od sv. Križa, č. g. Čagran in Ledenik iz Kamce, č. g. Šinko in J. Nerat od gor. Kungote, Fr. Dovnik in J. Marinšek iz Karčevine, č. g. Kuncce, J. Fluher, J. Velebil in J. Lorber od sv. Petra, č. g. Kolenko, Jug, Tolar, M. Kocpek in Fr. Pečar od sv. Martina, Jak. Marko, Fr. Vakaj, Al. Bračko in J. Krajnc od sv. Marjete, č. g. Marzidošek, Filip Trojnar, K. Roškar, Fr. Breznik, Fr. Šijanec in J. Arnuš, vsi od sv. Jakoba, Jož. Weingerl, J. Zupaneč, J. Ornik, Fr. Slekovce in Retenbaher, vsi iz Jarenine, J. Fluher, Leop. Hauz, J. Očgerl, J. Jager, Thaler in č. g. župnik Merčnik, vsi iz št. Ilja, vkup 40. Kraner iz Dobrenja volil je polovičarsko, Seršen iz Valca in Punglerl s Slemenista izostala.

Stara Seidelnova garda ohrabrila je se še enkrat in se zakadila v volilni boj. Na desnem pobožji potegnili so z njo: dr. Schmiederer, Fašenk in Milemot pri sv. Lovrenci, Schlaus in Witzmann v Kumnu, Fr. Skrbinek in Tom. Šiker v Krecenbahu, Kellner in Dietmajer v Rotenbergu, Witzmann pa Krajnc v Zinzatu, Al. Glaser in Harič v Smolniku, Mulej v Pekrah, Bauman in Majhenič v Studenicah, Pet. Rath in Jos. Reibenschuh v Pobrežah, Jos. Rath in Wretzl v Radvanji, Onič in Koss v Razvanji, Kreitner v Digošah, Wicler in Novak v Hočah, Flakuš v Bohovi, Bezjak v Skokah, Bothe v Račah, Lešnik v Orehovi vesi, Pungartnik v Ješencah, vkup 30. Pec je volil polovičarsko.

Na levem pobožji pritisnili so v Slovenecem sovražni tabor: Sabati, Kraner, Neubauer, Kropelj, Hojzel, Lavrenčič in Srnko, vsi iz Selniške fare, Wiesthaler, Strohmeier, Ursig, Kramberger in Ferk iz Kamške fare, Šel od gor. Kungote, V. Rajšp iz Dragučove, Lopič, Purgaj, Frass in Pirker iz Leitersberga, Grabušnik in Ribič iz Grušove, Kramberger z Gradiške, Ledinegg iz Poličje vesi, Rošker s Kaniže, J. Črnej z Dobrenja, Menhart s Plača, Rojs z Rancenberga, Maurič z Vrčiča, Dreisiebner s Spičnika, Neuwirth in Breznar iz Svičine, Topler, Dobaj in Smonik od sv. Jurijskega v Jurij Črnej iz Solčave, vkup 34.

Slovinci smo torej imeli večino v vseh treh okrajih, če mariborska vkup računimo, kder smo imeli 68 glasov proti 64. Najbolj močna je Seidelnova garda bila na desnem pobožji Drave, kder so dobili 30 glasov, Slovenci 28. Najbolj jim je k temu pomagala sv. Lovrečka fara in D. Marije v puščavi, kder so Slovenci deloma jako malomarni bili, deloma propali še le po hudej borbi n. pr. v Kumnu le za 1 glas.

Nemčurji so takrat največ denarjev zapravili, okolo 5000 fl. Letali, lovili in celo ježali za volilci, kakor še nikoli. Bodi jim v največjo kaznen, da so propali, Slovincem pa v največjo čast in plačilo, da so zmagali.

Živeli Slovenci, živela slovenska domovina!

Gospodarske stvari.

Šen ali pereči ogenj.

Kakor nam prijatelji od več strani pišejo, razsaja ta bolezen med ščetinasto živino letos na več krajih prav hudo in morivno. Ti bolezniki je mnogokrat kriva poletna vročina in pa soparica, ktera dostikrat po svinjskih hlevih vlada. Tudi plohe po soparici, kakor nekteri mislijo, provzročujejo to bolezen. Ako je napadeno živinčte dobro rejeno, naj se mu pušča na vratu. Ko bi bilo pa že predebelo, da se vratna žila ne more več najti, naj se mu pušča na ušesu ali repu. Noter naj se pa daje dvojnate Glauberjeve ali grenke soli in pijači naj se primeša nekoliko kapljic solne kisline. Koj v začetku se pa napadenim prešičem daje za bljuvanje 2—5 gramov bljuvane soli, ki se v 2—3 lotov vode razstopi. Tudi 8—12 gramov štupe iz bele čmerike je bolenikom dobro noter dati. Po bljuvanji naj se jim pa salmijaka, solitarja in kafre vsakega 5—10 gramov noter da. Potem se šenasta oteklina še bolj izpahne, kar bolezen polajša. Nekteri hvalijo tudi sirov antimon. Če gre blato tudi trdo od živinčeta rabijo se klistire iz žajfnice, olja in soli. Kožne oteklina naj se spirajo z jesihom, kteremu

se polovica vode primeša, ali pa tudi z solno kislino, katere se 2 lota v bokalu vode stanjša. Tudi spiranje z mrzlo vodo nekteri priporočajo, vendar se pa živinče ne sme prehladiti. Tudi teloh v ušesa ali prsi zavleči, nekteri svetujejo. Da se mora sobna živina od zdrave preč zapreti, je samo po sebi umevno. Tako piše Dr. Bleiweis v „Nauku o reji domače živine“.

M.

Hmeljski sejmovi v Žavci.

Vsem hmeljarjem se naznani, da bode letos prvi hmeljski sejm v Žavci dne 6. sept. Hmeljski sejmovi so potem v mesecih septembra in oktobra vsako sredo in soboto.

P. n. hmeljarji se prosijo, da prinesó na sejm kolikor mogoče, lepo blago, da se dobro ime, kojega južnoštirski hmelj uže povsod ima, ohrani. Ob enem se p. n. hmeljarji v novič opozorijo na stalno razstavo hmeljskih izgledov (muštrov) v Žavci.

Dopisi.

Iz Ptujja. (Na den volitve) so mestni nemčurji na „Bregu“ pa unkraj Muršeca kmete lovili pa nobenega vjeli. Ogrorna večina je tako narodna, da je vse napenjanje nemškutarjev zastonj. Držali so se tako izvrstnega reda, obnašali tako izgledno, da zaslužijo javno pohvalo. Čuda velika, da je posilitajčar v št. Vidu, „gosposki kmet“ Schoschteritsch se upal kot kandidat proti Raiču na pete postaviti! V gostilno „zum Lamm“ sklical je volilni shod pa tega ni bilo, ker ni prišlo nič volilcev. Na den volitve je grozno grdo propal. Od 161 glasov dobil je samo 26. Imena mož, ki so se torej v Ptujji sramovali svoje slovenske matere in volili po volji tujcev pa nemčurjev objavimo. Naj si jih zapomni ves okraj: 1) Lešnik, 2) Sel, oba od sv. Janža; 3) Mlakar, 4) Habjanič, oba iz Leskovca v Halozah; 5) Petrovič iz Gerlinec; 6) Feguš; 7) Habjanič, oba iz Gruškovja; 8) Fras; 9) Mendaš; 10) Šošterič; 11) Erlač; 12) Merkuš Matjaš, vsi iz št. Vidske župnije. (Tota župnija je najslabša celega našega okraja.) 13) Stanič, 14) Leskošek, oba na Bregu; 15) Janez Marinič od sv. Vrbanja. Ti vsi so iz ptujškega okraja. Dalje naslednji so iz rogačkega okraja: 16) Horvat; 17) Krivec; 18) Drogenik (ne učitelj, ampak kmet); 19) Erjavec; 20) Žerak; 21) Lindič; 22) Ozvatič in 23) učitelj Vindiš, kateri je potem v Ptujji po krémah tolažbe iskal, da je tajčarstvo propalo, O rogačkih „Šošteričih“ le omenim, da so večinoma iz Kostivnice in Žetal doma. Da bi vendar te ljudi že jednokrat pamet srečala ter se tako vrlo obnašali, kakor njihovi sosedje Slatinčani. Upajmo, da se spametujejo, vsaj znamo, da so le zapeljani

in da ravnaajo brez male izjeme vsi proti svojemu prepričanju, če ga sploh kaj imajo Slava in čast pa našim slovenskim volilcem, rešili ste sedaj, kakor vselej čast ptujskemu in rogačkemu okraju. Živeli!

Iz Globokega. (Narodno veselje.) Ljubi Slov. Gospodar! danes moram poročati neizrekljivo veselje, kterega Slovenci brežiškega okraja, zlasti pisatelj teh vrstic, poprej nikoli živili nismo. Tajčliberalni kandidat Žnideržič dobil je 22 glasov, naš slovenski kandidat g. Jerman pa 93 glasov, 3 Jermanovi volilci so izostali. Narodno volili so marsikteri volilci, na katere se niti zanašali nismo, kakor g. Zorčič iz Bojsna in več drugih. Ker smo g. Zorčiča, volilca iz Bojsna v zadnjem Slov. Gospodarji za omahljivega imenovali, ga moramo sedaj tukaj javno kot značajnege volilca pohvaliti. Slava mu. Hvala in slava vsem drugim pridnim volilcem. Pred vsem pa gre čast in hvala g. Lenčeku in g. Fr. Veršecu, c. kr. notarju v Ševnici, kateri so bili v volilnem komisijonu in so volilce slovenske že prej v najlepši red spravili in k tej tako častni zmagi največ pripomogli. Čast in slava vsem drugim poštenim buditeljem, narodnim voditeljem, kateri so narod slovenski pošteno podučevali in laži nemškutarjev odbijali. Čast in slava slednjič političnemu Slovenskemu društvu, katero je tako slavne zmage povsod pri Slovencih tako rekoč ustvarilo. Naprej zastava Slave! Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke, črna zemlja naj pogrezne, tega kdor odpadne!! — Naznaniti pa moram, da je nemško-liberalna gospoda iz Brezice, med njimi tudi Žnideržič, svoje nemško omiko s tem pokazala, da je slovenske volilce prav pobalinske napadala, zlasti potem ko so ti odhajali na svoj dom. Nikoli še nismo imeli prilike, izobraženost, ali prav za prav surovost brežke gospode tako opazovati, kakor tokrat. In ti hočejo nas kmete učiti! Rodoljub in kmet slovenski.

Iz Sevnice. (Dijaška veselica), katere so se vdeleževali dijaki iz vseh slovenskih srednjih šol, vršila se je dne 15. avgusta tako lepo, da so lahko na njo ponosni ne samo vsi dijaki temuč ves slovenski narod. Nekoliko dijakov prišlo je v gostoljubno Sevnico uže v četrtek, največ pa v petek popoldne ob dveh. Dasi je močno deževalo, bil je vhod od slavoloka počenshi jako slovesen. Iz mladih navdušenih grl glasila se je koračnica „V boj!“; na mlade korenjake pa so ljubeznjive Sevniske gospodične metale šopke. Dijaki, bilo jih je okoli 100, so se čutili takoj domače, kakor jim je tudi pri sprejemu na kolodvoru velezaslužni g. župan Veršec rekel, da v Ševnici niso prišli med tujce temuč med svoje. Beseda se je v okusno okinčani dvorani g. Ibelja pričela ob 8. uri zvečer. Prišle so vse narodne družine in mnogo gostov, med kterimi smo opazili dr-

žavnega poslanca g. Nabergoja in profesorja Bezenška iz Sofije. Po navdušenem pozdravu g. župana in po pesni „Dijaška“ nastopi mlad govornik, ki je v kratkih a jedrnatih besedah svoje tovariše navduševal, naj vedno vzajemno delujejo v blagor slovenskega naroda in Avstrije! Potem smo občudovali jarne glasove vrlih pevcev, med katerimi se nam je najbolj dopadel g. P. s svojim samospevom za tenor „Otok“. Namesto pesni „Petelinčkova ženitev“ deklamoval je abiturijent g. H. Gregorčičevo pesen „V pepelnični noči“. Po besedah: Le vstani vborni narod moj, — Do danes v prah teptan smo s ploskanjem in živio-klici čestitali izvrstnemu deklamatorju. Po petji še je govoril g. Fon, predsednik „Triglava“ in prebralo se je 30 telegrafičnih pozdravov. Po dokončani besedi, pri kateri so sodelovali izurjeni godci Zagrebskih ognjegasilcev, pričel se ples, ki je trajal do ranega jutra. Ta dijaška veselica, pri kateri so se dijaki izvanredno lepo obnašali, ostala bo gotovo vsem v lepem spominu. Stari, izkušeni narodnjaki bodo se radi spominjali na njo s sladko nadejo, kajti dokler bo naš narod imel tako navdušeno mladino, zagotovljena mu je bodočnost. Dijakom pa bode lepi uspeh te veselice, pri kateri so za „Mir“ in „Narodni dom“ imeli dobička 45 fl., gotovo v spodbudo, da bodo vsako leto napravili vsi skupaj enako veselico!

Od Save. (Toča). V bridkem spominu ostane letošnji prvi avgust mnogim posestnikom v Koprivniški, rajhenburški in Videmski fari — nadalje pa tudi obilnim poljedelcem na sosednem Kranjskem. Vsula se je okoli 2. ure popoldne, grozovita toča pri sv. Joani v Koprivniški fari; divja vinar njo je gnal preko Rasteza in Ponikve, mimo Gorice, skozi Anže v krásne Sremiške gorice, od tod pa v Videm in v Staro vas, potem preko Save na Kranjsko. Sekala je na Štajerskem v četrt ure širokem tiru; toda njena pot je 3 ure dolga. Njena zerna, po nekod debela kot jajca, zdrobila so vse poljske pridelke; toda grozna nevihta, koja je spremljala njeno pogubonosno rožljanje, je izkoreninila in polomila mnogo močnih dreves, razkrila strehe. Zdrobljenih je brezštevilnih šip, vbitih veliko zajcev in krilatih pevcev; obrana so sadunosna drevesa; žalujoči vinogradniki po Sremiču, Kremenu in na zapadni strani Libne so obhajali ta nesrečni dan svojo letošnjo trgateg. Dragi moj! ki se voziš po železnici od Brežic proti Vidmu, ozri se na severozapadno stran! Pač tužen pogled! Namesto zelenega trsja vidiš sloveče gorice, kakor bi nje bil ogenj popalil. Vedi pa ljubi prijatelj! da mnogoteri kmetič po teh krajih živi večidel le ob vinski kaplici; z vinskim pridelkom plačuje svoje davke. Pridni posestnik, ki se trudi od zgodnje jutranje zore do poznega mraka,

ter si prideluje v potu svojega obraza svoj kruhek, se pač včasih tudi zadnje v veseli družbi pri žlahtni kaplici; privosči mu, dragi moj, to redko veselje! Toda letos pač ne boš slišal v teh goricah veselega ukanja. Klavern in otožen išče in šteje vinogradnik redke jagode po zgorelih grozdcih, ki so še obviseli na trti, dokler tudi oni ne odpadejo. Žalosten je pogled iz Sremiča v Staro vas. Po vsej vasi je nasajenih brezštevilnih sadunosnih dreves, koja v svojem zelenju vse hiše tako zakrivajo, da izmed njih skoraj poslopja videti ni. Kakšna sprememba pa zdaj! Kakor ob zimskem času, štrlijo na kvišku gola drevesa med hišami; kajti grozoviti ledeni kamenčki so na njih razsekali peresca in sad. V resnici omilovanja, pa tudi zdatne podpore vredni so posestniki, zadeti po tako silni nesreči!

Od Savinje. Predpretečeni četrtek pokopali smo v Doliči blago soprogo, ranjcega nadučitelja Petra Musija, ki je slovel s svojo pridnostjo po vsej dolini in katerega je presvitli cesar odlikoval z zlatim križcem za zasluge. Blaga mamica bila je svojim otrokom izgled prave materinske ljubezni, pobožnosti in skrbljivega delovanja. Pogreb bil je časten, za katerega se žalujoča družbina č. č. g. duhovnom iz obližnja in č. g. župniku pri sv. Florijanu v Doliči preponižno zahvaljuje. Bodi blagej slovenskej materi zemljica lahka!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar so Lineškega škofa Rudigiera v Steyeru sprejeli in rekli: „čestitam Vam zaradi Vaše duhovščine, koja se odlikuje po dobri disciplini (uredjenosti) kakor tudi po svojem političnem domoljubnem vedenju.“ Cesar sam toraj odobruje politično delovanje duhovščine v konservativnem, domoljubnem smislu. To je liberalne kričače silno potrlo. Lineške škofije duhovniki so pa res vrli domoljubi. Pod njihovim vodstvom so gornje-avstrijski kmetje povsod zmagali s konservativnimi kandidati, liberalni bauernvereinarji so popolnoma propali. Ker dobijo konservativci še nekaj poslancev v mestih in vse v velikem posestvu, je liberalizmu tam konec storjen v deželnem zboru. — Menje srečni so bili štajerski nemški kmetje, ti so propali v Irdningu in Lieznu, Bruka in Leobna pa niso mogli pridobiti. Naposled je 26. t. m. veliko posestvo volilo liberalno, osrednja stranka je potegnila s 26 glasi na liberalno stran tudi Dornavski Pongrac je stopil s 6 pooblastili tje in tako so liberalci izvolili 12 svojih, med temi je spodnještajerski Pauer, Gund. Wurmbrand, Hakelberg in Moškon, s 107 glasi, proti 58, kateri so konservativnim kandidatom došli, med njimi je bil tudi: župnik Hrzlič, grof Jul.

Za poduk in kratek čas.

Bismarkova kapa, lesena sablja in general, ki raznovrstne „viže“ prepeva.

(Burka iz Konjic.)

Naj nam konjiškimi slovenskim kmetom dragi čitatelji „Slov. Gosp.“ ne zamerijo, ako se malo pobahamo, kajti Konjice gleštajo ljudij, kakor se ne nahajajo za vsakim grmom.

Mi Konjičani imamo pred vsem študenta z Bismarkovo kapo na glavi. Kedar so naši sinovi po mestih v viših ali nižjih šolah, hodi študent z Bismarkovo kapo po konjiškem trgu, saj smo ga vže dostikrat tamkaj videli, ko smo kaj kupovat prišli.

Med našimi sinovi se taki nahajajo, ki so pridno študirali in si pri tem s podučevanjem še kaj prihranili, da so nam denarjev za sol, kruh itd. domu pošiljali. Tako pa ne dela študent z Bismarkovo kapo.

Mi kmetje dobro vemo, da Bismark in Bismarkova kapa ni vse eno, zakaj ko bi to vse eno bilo, bi Bismark o svojem času ne bil očitno povedal, da mu za Avstrijske tajčliberalee čisto nič mar ni, ker nič ne veljajo, naj bi tudi vsi Bismarkove kape nosili. Ali tudi študent z Bismarkovo kapo to ve?

Nam kmetom je dobro znano, da študent biti, Bismarkovo kapo na glavi in prajzovski trak čez ramo nositi, se ne pravi biti vže tudi učen in velik gospod, zakaj ko bi to tako bilo, bi mi kmetje našemu špitalskemu Jureku Bismarkovo kapo, črno-rudeče-žolte hlače in „lajbele“ kupili — toliko denarjev vže gleštamo — in naš Jura bi bil naenkratek velik gospod.

Študent z Bismarkovo kapo je bil prišel tudi v sobo, kjer smo mi kmetje volilne može volili. Kmetje dobro vemo, da tak študent še pravice nima, na volišče priti, njemu se najbolj spodobi, bukve v roke vzeti in se pridno učiti. Tedaj bukvice! bukvice! v roke, ne pa Bismarkovo kapo na glavo!

(Konec prihodnjic.)

Smešnica 35. Po volitvi v Mariboru je rekel tajčliberalen debelotrebušnik: „slovenski kmetje so lumpasti ljudje, denar vzamejo od nemcev (prav za prav nemčurjev in nemškutarjev) pa voliti nečejo nemški. „Slovensk volilec pa dostavi: Hammer-Amboss še niti do „hunderterja“ ni vplezal (dobil je samo 98 glasov), čeravno so tajčarji veliko „hunderterjev“ mej slovenske volilce razdelili! Zopet drug volilec pa je djal: sedaj smo Slovenci „Amboss“ prevrgli in „Hammer“ leži pod njim, ter ne more več vun, da bi po Slovencih tolkel. Ubogi Hammer!

Attems, baron Vašič, vitez Berks in baron Hertl v Konjicah. Tako pa, ker so v mestih izvoljeni tudi sami liberalci, so slovenski in nemški kmetje s svojimi 21 poslanci preslabi proti 42 liberalcem. Grajščaki in meščani držijo vkup in čeravno sami veliko menje deželnih doklad plačujejo, nalagajo jih vsem, kakor se jim poljubi. Uže čujemo, da bodo samo za ceste 30.000 fl. več naložili deželi. — Na Kranjskem je bil Obreza izvoljen namesto dr. Zarnika, ki je poslanstvo položil. — Korošcem je izmed treh narodnih poslancev eden všel v nemčurško-liberalni tabor, dr. Abuja se sramuje biti slovenske krvi ter javno proglasil, da mu je prav, kako nemčurstvo dela s Slovenci. Eden Dežman več! — Mesto Maribor je probralo Schmidererja in izvolilo za poslanca, v tolažbo, da so ga Slovenci zavrgli; mesta Slov. Bistrica, Slov. Gradec, trg Mahrenberg pošljejo v Gradec slov. graškega notarja, bivšega Slovenca, sedaj nemškega kulturträgerja Tomschegga; mahrenberški Rudl je propal z 29 glaseki proti 196. Rudl je sedaj silno žalosten in ves Mahrenberg ž njim; s propalim Gasteigerjem se tolažita, kakor moreta. — V Radgoni je zmagal liberalce dr. Kocpek, ki je uže davno pozabil, da ga je porodila slovenska mati. — Železnico od Čakovca nad Varaždin skoz Zagorje v Zagreb začnejo kmalu staviti. — Hrvatski sabor zboruje in 25. sept. skliče se vogerski državni zbor.

Vnanje države. Ruski car pride kmalu v Varšavo. Tukaj so ruski oficirji navdušeno slavili nemškega cesarja kot lastnika grenadirskega regimenta pri ruskej gardi. To kaže, da sta se Rusija in Nemčija zopet popolnem sprizajnile. — Bismark je velik kos zemlje ob reki Kongo v zapadni Afriki dal pograbit, da bodo tje se selili nemški naseljenci. — Na Italijanskem začela je kolera strahovito ljudi pobirati, da se vlada ne upa poročil objaviti; kdor more beži v planine ali iz dežele. — Angleži porivajo čedalje več vojakov naprej proti Mahdiju, to pa navzgor po reki Nil, došli so uže do Asuvana. — Mej Francozi in Kitajci pa je res uže krvava vojska, čeravno ni prav napovedana od nobene strani. V soboto začelo je francosko brodovje streljati v mesto Fučeu; tamošnji arsenal (orožnica) kitajska je uničen in orožje, kojega bilo je nagromadenega v vrednosti 140 milijonov frankov; tudi kitajsko brodovje stoji pred mestom na morji, je popolnoma pokončano in potopljeno; Francozi so primeroma malo škode imeli. Kitajci pa nameravajo na drugi strani maščevati se ter planiti z veliko vojsko v Tonking, kder stoji francoski general Milat z ne ravno preveliko armado! — Panamaško ožino predirajo marljivo za velikanski kanal od Atlantiškega morja v Veliki ocejan, na 17 krajih delajo ob enem.

Razne stvari.

(Pri volitvi v Mariboru) dala sta mariborska okraja 69 slovenskih volilcev, slov. bistriški 28, št. lenartski 46, vkup 143. Za nemčurji potegnili je 64, 27, 7, vkup 98.

(Zopet tožen) je bil Slov. Gospodar in Südsteirische Post, zakaj imata lista zraven glavnih urednikov še odgovornih urednikov. Državno pravdnštvo je mislilo, da morajo glavni uredniki podpisani biti in so toženi bili č. g. dr. Križanič, Lorenc, Brože, Kordež in Sakouscheg. Kot priče pozvani so bili č. g. dr. Gregorec, Loh, Dečko in Jonas. Dokazalo se je, da odgovorni uredniki poslušajo popolnem v smislu tiskovne postave in pravdnštvo je pravdo zgubilo. Vsi zatoženci bili so nekrivi spoznani po dolgej razpravi. Sodniki so bili Heinricher, Schwendtner in Gallé.

(Iz Šoštanja) se nam piše, da pridejo 31. t. m. šulvereinski pevci iz Slov. Gradca tje pod vodstvom znanega Tomschegggggga in učitelja Trobeja z nemškim petjem kratkočasit in baje še prosjačit za ubožčke v Šoštanji. Kolika drznost in sramota za Šoštanj; po teh mislih še trg ne more sam svojih revežev oskrbovati, ampak treba mu od inod branjevcev za nje. Sicer pa je vse le politična Slovence dražeča demagogstrucija. Zato drum, drum, nemčurji, vkup!

(Veselico) priredi čitalnica šaleške doline v Velenji na gostilničnem vrtu g. Raka. Vspored: 1. vsprejem in pozdrav Savinjskega sokola, ki se s zastavo veselice udeleži, 2. govor, 3. petje in godba. Začetek ob 4. popoldne.

(Iz Sromelj) se poroča, da so: J. Petan, župan, J. Molan in R. Matjašič, odbornika volili narodno, tedaj na čast slovenskej občini, kar je tembolj hvale vredno, ker jih je pred 2 letoma pisac zapeljal, da so podpisali nemčursko peticijo za državni zbor.

(Nesreče.) Kmet Siderič iz Lopršic si je pri odlaganji drv v Središči nogo zlomil, v Javrovci pri Brežicah je viničarija pogorela in 2 deklici cestnikarja Kosa, Jurakovega sina v Prinkovi pri Celji so v žagi hlodovje ubili, v Starošincih je 5 kmetov pogorelo in v Račah kočljari Pohorec v mlaki utonil.

(Surovost.) Ptujski nemčurji so po volitvi 21. t. m. napravili „capfenstreich“ in pred Narodnim domom Slovence zasramovali; stari Seidl, Ursig in Wiesthaler so v nedeljo vohat šli k sv. Vrbanu nad Kamco, kder je č. g. Čagran zadnjokrat pridgal, menda misleč, da bo kaj „političnega“ povedal. Ko Ursig pride nazaj reče: ist nichts, ni nič takšnega govoril. Jezen reče Seidl: er ist aber doch ein Zraven stoječi domoljubni osebi to slišate in kaplanu naznanite, in sedaj bo Seidl pri sodnji odgovor dajal o svojej surovosti.

(Zločini.) V Svičini sta dva potepuha zaklala Tomaža Welta, v Samušanih fantje ubili Franca Leberja in mrtvega na železnico djali, da ga je hlaon razmečkal, Ivanuši, trgovcu v Poličanah sta dva 15—17 letna trgovska učenca ukradla 1800 fl. pobegnili v stran; lačna prideta v Šrotovo krčmo, sin ju spozna, hoče s pomočjo pivca ugrabiti zločinca pa eden se izmakne, drugi ustrelil iz revolverja, rani oba dva in zbeži v gorovje. Ranjena sta baje uže mrtva. Strašno!

(Č. g. Valentin Par) župnik v Gotovljah, darovali so tukajšnjejši šoli 14 fl., da se je hrana kupovala takim ubogim učencem, ki čez poldne niso mogli domov hoditi, za kar izrekam blagemu dobrotniku v imenu vbogih pa mnogokrat s kruhom nasitenih šolcev sto-terno zahvalo. J. Kocuvan, nadučitelj.

(Ptujaska čitalnica) ima 31. t. m. ob 3. uri popoldne v svojih prostorijah izvenredni občni zbor. Vspored: prememba pravil. Povabljeni so s tem vsi udje.

(G. dr. Jož. Vošnjak) državni poslanec je šolskej knjižnici pri sv. Venčesu blizu Slov. Bistrice podaril lepo število poučljivih knjig, za kar mu izreka javno zahvalo vodja šole: Ivan Polh.

(Popravek). G. Janez Karner volilni mož od sv. Ane v Slov. goricah ni polovičarsko volil, ampak pošteno narodno, kakor vsi iz te fare. Slava jim!

(Sejem) pri sv. Ilji v Slov. goricah ne bo 30. avgusta, ampak 6. in 7. septembra.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. g. Kralj Jož. 14 fl. (ustn. in letn. dopl.) Nachtigall 10 fl., Pole 6 fl., Arzenšek 4 fl., Rotnik 2 fl., Gabere Sim., Matoh, Planinšek, Sparhakl in Šalamun po 1 fl.

(Spremembe v Lav. škofiji.) Č. g. V. Čepin in č. g. J. Bohanec ostaneta na svojih mestih. Kot kaplan gre č. g. Jož. Kranjc k sv. Ruprtu nad Laškim, č. g. Greg. Presečnik k sv. Juriju na južnej železnici L., č. g. M. Gabere k sv. Magdalen v Mariboru II., č. g. M. Stoklas v Mahrenberg, č. g. R. Raktelj v Kamco, č. g. Jož. Ulčnik je postal kurat pri sv. Martinu pri Gornjem gradu.

Listnica uredništva: Dopisi s Prihove v Cerk. pri- logi, dopisi iz Ormoža, spod. Kungote, Loč, Poličan Voj- nika prihodnjič.

Velik živinski sejem

bo pri sv. Antonu v Slovenskih go-ricah dne 13. septembra t. l. v soboto pred imenom Marijinim (na ruško so- boto.)

Učiteljska služba

na enorazrednici pri sv. Trojici v Halozah IV. plačilnega razreda in prostim stanovanjem je izpraznjena.

Prosilci nemškega in slovenskega podučevanja zmožni, in kateri imajo izpit tudi za poduk v krščanskem katoliškem nauku, naj svoje prošnje do 30. oktobra 1884 pri krajnem šolskem svetu vložijo.

Okrajni šolski svet v Ptuj

dne 20. avgusta 1884.

Za predsednika:

Ranner.

1—3

Učiteljska služba.

Na trirazrednici pri sv. Marjeti poleg Ptuja IV. plačilnega razreda in prostim stanovanjem je izpraznjena. Prosilci nemškega in slovenskega podučevanja zmožni naj svoje prošnje do 10. septembra 1884 pri dotičnem krajnem šolskem svetu, (Post Moschganzen) vložijo.

Okrajni šolski svet v Ptuj

dne 1. avgusta 1884.

Za predsednika:

Ranner.

3—3

Krčma

se da v najem 28. septembra 1884 ali se tudi proda. Ima 4 sobe, gospodarsko poslopje v dobrem stanju, dobrih njiv okolo 5 oralov tik krčme, ki stoji tik velike ceste v Čakovec in Radgono. Več pové Mikloš Branilovič v Šafarskem selu, v Racz-Kaniži pri Ljutomeru.

2—4

Oznanilo sadjerejcem in vrtnarjem.

Ob suhem vremenu trgana (ne tresena) žlahtna jabolka, gruške, slive, debele češplje, breskve, — dalje finejše vrste fižol, zelenega boba, mlad grah, sladko korenje, rajska jabolka, česen (Porre), glive, šampinjone kupuje vsak čas in v vsakej množini po primernej ceni in prosi pismenih ponudeb:

Die Central-Station
für Obst- und Gemüse-Verwerthung
in Graz.

Javna prošnja.

V četrtek jutro hitro po polnoči je odšla iz Bratislavec Marija Šamprl, vrla kmetica 52 let stara, in nje več ni najti. Motilo se njej je, ker je že dolgo bolena. Če kdo vé, kam je prišla, je uljudno proščen naj to naznani župnemu uredu na Polenšak pošta Juršinci blizu Ptuja kak najhitrej ker mož in šestero otrok, mati in sestra njo z velikoj žalostjo iščejo.

P. n.

Jaz podpisani si usojam Vam uljudno naznani, da v tukajšnjem mestu (na velikem trgu v hiši Eskomptne banke) **1. septembra t. l. trgovino z manufakturnim blagom ustanovim.**

Vednosti in potrebno premoženje mi bode dalo moč vsem željam častitih naročnikov ustreči. Blagovolite tedaj tudi Vi mi Vaše zaupanje nakloniti in spremito zagotovljenje, da se ga bodem z vestnim vedenjem vrednega skazoval.

Vam udani

M. Stergar.

1—3

Gospodarske mašine

priporoča

J. Pfeifer v Hočah

(Kötsch, Südbahn, Steiermark),

mlatilnice, ročne pa tudi da jih druge sile gonijo, s posebno napravo za čisto mlačenje, za kar je 1 delavca treba, trijere, ki izvejajo kokol, grašico, grah vsake kolikosti. rezne mašine najnovejšega stroja, koruzolušnike, škropilnice za gnojnico, drozgalnice, preše za droži, samopisne tiskarnice, orodje vsake vrste, šivalnice, izvrševanje iznajdeb, izdelovanje vsakojakih modelov.

Popravila po ceni. Poročstvo 3 leta za vsako mašino.

8—10

Loterijne številke:

V Gradci 23. avgusta 1884: 79, 69, 53, 51, 74
Na Dunaji " " 23, 55, 89, 15, 5
Prihodnje srečkanje: 6. septembra '884.

V J. Leon-ovi zalogi

se dobivajo:

Velike egiptovske

Sanjske bukve

po starih egiptovskih in arabskih pismih.

Na 230 strani bodo obsegale:

Predgovor, — uprava avstrijsko-ogerske številne loterije, — na kaj se mora pri stavbi posebno paziti? — Dobitki in razna srečkanja — štempeljina za dobitke — loterijski cenovnik ali tarifa — tablica, ki kaže koliko amb in trn obsegajo 90 števil. — 2800 razkladnih sanj z dotičnimi številkami za srečkanje — za 90 vsiljk sanje v plodbah — kazalo srečnih in nesrečnih dni — tablica ki kaže, ktere številke se morajo staviti in razlaganje sanj v podobah.

Najnovejši natis

pomožen z številnimi, podučnimi napeljavami in s pretrkovanjem iz zvezd ali z mesečnim listom za oba spola.

Velja samo 30 kr. mekko vezana.

☞ Po pošti 5 kr. več. ☞

☞ Kder se jih deset naroči, dobi 11. po vrh. ☞

Pri Jan. Leonu v Mariboru
šolske ulice 2,

se dobiva papir in kouverte za pisma z lepim natisom

„Pozdrav z Maribora“
tudi v nemškem jeziku.

☞ 20 komadov za 15 kr. ☞

Tiška se pa tudi, če kdo 50 pisem in 50 kouvertov



Pošta:

Radgona
(Radkersburg.)

Radensko
kopališče
(Štajerski Vichy)

Železnična
postaja:

Spielfeld.

se svojo izvrstno slatino, katera daleč preseza po svojih tvarinah vse jednake vrelce (kakor so: Vichy, Bilin, Gleichenberg, Selters, Ems, Preblava) in se poleg tega odlikuje potem, da ima v sebi jako mnogo ogljikove kisline in natrona, vzlasti pa, da ima tako znatno množino litija, kakeršna se ne nahaja v nobenem družem vrelci. *) Priporoča se torej kot posebno zdravilo pri protinastih vsedih in prevlakah v kosteh, pri kamenčkih v obistih in mehurji, pri zlatej žili (hämoroidah) pri bramorjih in žleznih oteklinah in tam, kjer se tvori preobilo kisline in služi v želodeci in črevah, dalje pri zlatonici in pri zapretji.

☞ **Cene: 1 soba 30—40 kr. — 1 kopel 30 kr.** ☞

☞ **V gostilnici dobra in jako cena postrežba.** ☞

*) 1 liter Radenske slatine ima v sebi 0.06 gramov dvojno ogljikokislega litija, torej toliko, da se ga več v enem obroku ni varno povžiti. Kake vrednosti je ta sila krepki alkalij, kažejo Garrod-ovi poskusi, ki se v obče potrjujejo. Vzel je koščke kosti in hrustancev od protinastih bolnikov in jih položil v trojno jednako močno tekočino litija, kalija in natrona. Ali največjo topilno moč je pokazal litij, kateri je v kratkem času ocedil kosti sočne kisline. To ga je napotilo, da je ogljikokisli litij skušal pri bolnikih za protinom, pri katerih so se vsled tega scavnične prevlake pomanjšale in slednjič celo odpravile; to so uspehi, katere tudi drugi zdravniki pri jednacijh pogojih zatrjujejo. (Primeri, kar pišejo o tem Garrod, Binz, Nothnagel, Schroff, Niemayer.)

Gospodarstvena priloga.

Priložena od kat. tiskovnega društva 35. števil, „Slov. Gospodarja“.

L. 1884.

28. avgusta.

Štev. 104.

Štajerskemu sadjarstvu v pomoč in prosep.

Načelnik slavnemu društvu avstrijskih sadjerejcev (k. k. österreichischer Pomologen-Verein), grof Henrik Attems v Gradci, prizadeva si veliko, da bi avstrijskemu, posebno štajerskemu sadjerejstvu dobrih kupcev priskrbel.

V to svrhu je uže marsikaj storil, posebno znamenito pa je to, česar se je ravno za letošnjo jesen lotil.

Na svojem posestvu pri sv. Petru blizu Gradca ustanovil je lepih sušilnic, kder se bode sadje sušilo po najnovejših skušnjah in iznajdbah, da bodo štajerski sadjarji kos ameriški sušeni sad spodrinoti, katerega so zadnji čas vedno več začeli v Evropo dovažati. Tam je tudi priredil poučni kurz, kder se uči umno sušenje sadja. Pouk je zastoj, za stanovanje in hrano si mora pa vsak sam skrbeti. Ta kurz je res velevažen.

Dalje ustanovil je v Gradci poseben odbor trgovcev, ki nakupujejo sadje in dalje prodavajo. Ime temu novemu zavodu je: „Centralstation für Obstverwerthung in Graz.“

Naposled priredi še sredi oktobra v Gradci velik sadovni sejem (Obstmarkt) najbrž v prostorih poslopja „Industriehalle“.

Uredništvu „Slov. Gospodarja“ doposlal je g. grof H. Attems tiskan poziv do županov, da ga mu poslovenimo in v našem listu objavimo kar prav radi storimo.

Poziv se glasi:

V Gradci 20. avgusta 1884.

Slavno županstvo!

Dozvoljujem si Vam uljudno naznaniti, da sem tukaj ustanovil poseben zavod, kder so nastavljene najboljše sušilnice za sadje in sočivje. To pa sem storil zavoljo tega, da se ta način sadje v denar spravljati tudi pri nas udomači in da se naučimo sadje in sočivje tako sušiti, kakor znajo Amerikanci, ki so nas uže sedaj začeli v trgovini spodrivati s svojimi pridelki.

Res žalostno in grdo je, da nam dunajski in graški trgovci ponujajo sušeno sadovje iz Amerike, nam, ki stanujemo v — sadovnej deželi! —

Nameravam torej v imenovanem zavodu dati sadje in sočivje sušiti po najboljših izkušnjah in iznajdbah, da si tako pot odpremo v trgovino. Kajti le sadje, ki je tako dobro ka-

kor ameriško sušeno, najde kupcev. Našega sadja, po starem načinu sušenega, neče nihče kupiti. In res, kdor je le enkrat poskusil prav sušeno sadje, ta ne mara za našo staro, požgano, trdo, rujavo robo.

Toda ne samo prav sušiti bodem dajal v svojem zavodu, ampak sem pripravljen vsakemu odgovarjati, če želi kaj več izvedeti. Tudi dovolim vsakemu, ki me za to poprosi, da pride v moj zavod in se v njem nauči sadje prav sušiti.

Zavod bode sčasoma veliko sadja in sočivja sušil. Zato vabim in Vas prosim, blagovolite svojim občanom naznaniti, da kupimo tukaj dobro, zrelo sadje vselej in vsakokrat. Primerna cena dovoli se vsakej pošiljatvi in se izplača dotična svota denarjev vselej pri prejemu. Kdor hoče kaj poslati, naj le poprej povpraša. Piše se pa na adresu: „Central Station für Obst- und Gemüse-Verwerthung in Graz“. Hitro se mu odgovori, kedaj ima poslati. Toda le dobro blago se najponudi! Slabo je tudi posušeno brez vrednosti.

Najpoprej bodemo sušili slive. V to so porabne samo lepe, velike, blizu dozorele slive — ne pa zelene, nezrele in majhne. Zraven sliv sprejemajo se tudi vse sorte češpelj, mirabele itd. Zatem pridejo na vrsto gruške; te morajo tudi blizu dozorele biti, toda ne prezele pa ne mehke.

Lepe slive plačujejo sedaj po 4 fl. 50 kr., 5 fl. in 5 fl. 50 kr. za 100 kilo, lepo zavito na železniški kolodvor postavljeno. Gruške po 6—8 fl., primerno sortam.

Embalaža ali zavoj (sodi, zaboji, jerbasi) in voznina v Gradec gre na naše stroške.

Prosim Vas, blagovolite to svojim občanom naznaniti ter jih povabiti, da svoje sadje našemu zavodu ponujajo.

Recite jim tudi, da me bode vselej veselilo, ako pridejo uka želni zavoda obiskovat, da si ukoristijo, kar so tukaj videli.

Sredi oktobra bo tukaj v Gradci velik sadovni sejem. Povabljeni so vsi sadjerejci, ki hočejo kaj sadja zlasti jabolk prodati. Toda naj ne postavijo na sejem samo nekaj malega na ogled (muštrov), ampak več, od vsake sorte, saj eden sod ali zaboj poln. Sadovni sejem bo daleč po novinah razglašen, da pride tudi od daljnih krajev mnogo kupcev.

Zato je sedaj treba, da naši sadjerejci res

na sejem pridejo, sadja seboj prinesejo. Dru-gače bi kupce le varali in splašili, če bi se malo sadja na sejem postavilo. Taki sejem je sadje-rejcem silno koristen, ker jih spravlja s pravimi kupci v neposredno dotiko ter dosegnejo veliko boljšo ceno svojim pridelkom, kakor če morajo mešetarjem glavni dobiček v malej podrobnej prekupnej in mešetarskeje kupčiji prepuščati.

Naposled prosim svojim občinam nazna-niti, da imenovani zavod: „Central-Station für Obst- und Gemüse-Verwerthung in Graz“ tudi sočivje suši in v tej reči rado vsakemu s pou-kom služi. Naj torej zavodu na prodaj ponu-jajo sočivja, kolikor ga imajo za prodati. Po-sebno dobro za sušenje sodi sočivje: zeleni bob, zeleni (mladi) grah, sladko korenje, razno ko-renstvo, česen (Porré) in zavod ga kupi vselej in v vsakej množini.

Jabolka bodo meseca oktobra kupovali. Kdor torej ima lepih jabolok, zlasti: mašancelj-nov, zlatih parmen, rajnet (lederarc) itd. na prodaj, naj jih zavodu ponudi.

Jako hasnovito bilo bi za obadva, kupca in prodajalca, ko bi več občanov skupaj po-nudbe nam doposlalo.

Trdno zaupam, da boste podpirali moja prizadevanja pospeševati gospodarstveni napre-dek v deželi, za kar Vam izrekam uže naprej svojo zahvalo.

S poštovanjem

Grof Henrik Attems.

0 vkavanji konj.

(Spisuje Vinko Šnideršič.)

Na vprašanje, zakaj konj podkovan biti mora, odgovorili bi s vprašanjem: „zakaj pa ti ne hodiš po kamenji bos.“ In tako tudi je. Konj je prenježen, da bi mogel nepodkovan nje-mu odmerjeno težo po naših, s kamenjem posu-tih cestah vlačiti. On od narave ni za trda tla, ampak le za mehke, bogato s travo obraščene planjave vstvarjen, kjer se njegovi sorodniki še danes divji ali podivjani vidijo. Vrh tega, ker je človek konja v sivi preteklosti ukrotil, je ta izgubil svojo bornost, se sčasoma požlah-nil in se kakor druge pitovne živali privadil strežbi človekovej.

Ker bi stari, pa resničen pregovor, da konj ima le eno nogo, utegnil še marsikteremu neznan biti, mi bralec menda ne bo za zlo vzal, ako o vkavanji konj in o kopitnih boleznih par besedic spregovorim.

Konjsko kopito je močno, roženo obovalo, ktero obdaja spodnji del konjske noge, na ktero konj stopa. Na kopitu je veliki del, da rekel bi, največji del konjske cene; kajti ima konj slabo kopito, ves ne velja nič. Zato mora konj-ski gospodar prvo skrb imeti, da se kopita zdrava in trdna ohranijo. On ne sme žrebet

na mokre pašnike spuščati, jih ne predolgo v hlevu držati ne prezgodaj vpregati.

Zdrava in vlažna kopita bodo imeli konji, ako se jim rog, posebno zgornji del, že v mla-dosti z mastjo, ali oljem maže. Prednje noge naj se večkrat v ilovico ali kravjek postavijo, da se rog raztegne in konj leži hodi. Odraslim konjem naj se, kedar se jim noge od dela ohla-dijo, z nalašč zato narejenim železom blato in pesek izpod podkev odstrani, kopita vmijejo in zopet posušena namažejo. Za krhka kopita prikladno je mazilo iz 5 delov loja, 2 dela ru-menega voska in 1 dela makovega olja; to se naj pri počasnem ognji razstopi in med prid-nim mešanjem ohladiti pusti. Za premehka ko-pita in v prospeh njihove rasti služi ravno tako pripravljeno mazilo in 2 delov voska, 3 delov terpetinovca, 1 dela lorberjevega olja in 6 de-lov svinjske masti.

Mnogo konj popači se pri kovanji. Brez-umni kovač kopito le tam poreže, kjer mu je narbolj pripravno, n. pr. na tako zvani streli (Hornstrahl), a na krajeh, kjer je najbolj treba, stori premalo. Mesto podkev po kopitu ravnati, čela se žalibog narobe. Vsakemu kovaču, kateri gorečo podkev na kopito pritisne, bi se naj ka-zen naložila, ali bolje bi bilo, takemu mojstru-skazu živino v roke ne dati.

Vsakih 6 tednov, ali, če konj težko dela, še bolj pogostoma, je treba konja prekovati, če tudi podkev še dobro drži, kajti v 6 tednih zraste toliko rogú, da ga je treba porezati, sicer kopito škodo trpi in take kopitne bolezni so jako nevarne.

Zvečer pred kovanjem naj se kopita, ako so trda in krhka, z omehčevalnim mazilom na-mažejo, ali z ilovico in kravjekom ovežejo, da se kovanje leži vrši. Pri le tem delu naj se žebli poredoma izvlečejo, a ne, da bi se pod-kev in žebli ob enem odtrgali. Podplata ne sme nikoli več porezati, kakor le obhrojene, od-pahnjene luske. Ako se to v ozir ne jemlje, se mesna plast, ktera podplat od kosti loči (Fleischsohle), zoper tiske na kamenje, žeblje itd. varovati ne more. S prevelikim rezanjem podplata pospešuje se tudi plošnato kopito. (Platt-Vollhuf). Tudi stréla, kakor omenjeno se mora varovati, da je v stanu noseč težo ži-vota tla dotikati in varovati, da se stisnjeni rog (Zwanghuf) ne nasedi.

Podkev naj se vselej, predno se nabije, čisto in snažno izkleplje, na obeh straneh glad-ko in ravno izkuje, da se povsod dobro prileže. Na notranji strani naj se podkev nekoliko iz-vegne, da ne leži na podplatu, sicer tišči. Vseg-dar se mora noževa klinja med podplatom in podkovo sem ter tje premikati dati. Predolge, preširoke, ali tudi pretežke podkove se ne smejo nikoli trpeti, le po opravih konj se imajo rav-nati. Za jezdne in kočijske konje naj bo pod-

kev 22 lotov težka z 6—7 ljuknami in ravno kopitne velikosti, a za težke, vozne konje naj 1" čez rog seže, zavoljo poškodovanja po kamenje itd. in naj bo 28 lotov do 1 funt težka in z 7—9 ljuknjami. Le te ne smejo nikoli preveč na notranji strani in tudi ne preblizo pete-zvrtane biti. Ker je kopitna stena na zunanji strani vedno nekoliko debelejša, naj se tudi ljuknje na tej strani nekoliko bolj odstranjeni od zunanjšega kraja naredé. Žebliji morajo pri kovanji na belo črto priti.

Stole pospešujejo konju hojo, one morajo tako postavljene biti, da se konj z njimi ne kreše. Tudi ne smejo višji kot je podkev debele biti, sicer se strela ne more tal dotikati. Nasledki tega so: stisnjeni rog, rak, stréle itd. Tako zvani grif mora spredaj sredi podkove privarane biti. Teh dobijo le težki vozni, a nikdar jezdni, ali kočijski konji. Kapice so spredaj ali na strani navzgor obrnjene in branijo, da se podkove pri vednem trkanji ob kamenje nazaj ne nagnejo. Ako je rog krhak, nadomestujejo tudi žeblje. One morajo mehke, pol palca dolge biti, da se stene dobro priléžjo.

(Dalje prihodnjič.)

Naglo napenjanje goveje živine.

(Konec.)

Ako je nevarnost velika, in so imenovana zdravila brez uspeha ali jih ni pri rokah in sila je velika, ne obupaj še in poprimi za umetno pomoč, ali operacijo, katero imenujemo: vampni vbod.

Zato operacijo je nalašč prirejen instrument: „troikar“, plošnat z nožnico 16 do 18 cm. dolg. V pomanjkanji „troikara“ zamore se nož rabiti.

S „troikarjem“ se tako dela: eden pomaga držti živino pri glavi, drugi se na pravo stran vstopi, da ne ogiblje se preveč živina temu, ki bode; ta, ki vbod stori, stopi na levo stran živine, s pogledom nazaj, držeč v levi roki troikar; z ojstrino nastavi na sredo leve lačne, misleč lačno na trivogle, (in večidel je tam najvišji vun napeta) in nagnjeno proti predni pravi nogi komolca; z levo roko doli tiši, in s pravo roko po troikarnem prijemku udarjaj, dokler ga skoz kožo v vamp čez polovico nožnice ne zaženeš, da si vže to zadnjo ljuknjo na strani nožnice misliti moreš, da je notri; zdaj tišiš z levo roko nožnico na truplo doli, in vbodni, škilet potegne s pravo roko vun, na kar začne sapa žvižgati vun; v časih se v nožnico blato zabaše in odpeljanje sape zavira, kar se pa lahko s kako šibico predere.

Nožnica se naj pusti za eno uro notri, dokler se ne omiri nabiranje plina, potem se

zdere nožnica vun, in na rano se nekoliko čebelnega voska vtakne, in celjenje se naturi prepusti. — Ni ti treba straha pri ti operaciji, samo da misliš trivogelno sredo proti komolcu prave noge, ker pri ti nezgodi je želodec zelo razširjen, in lahko v nja zadeneš; samo pravi čas ne zamudi, dokler se živina še ni zgrudila, ker potem bi bilo vse prepozno.

Ravno na ta način se vbode z nožem, v premeri 1½ cm. širokim, rez, in jo moreš poprek kreniti, da sapa leži in hitro vun vre, in ko ni več nevarnosti in živina zopet tenka, vzameš nož vun.

Po prestani nevarnosti se preko lačne mrzli okladki, pol vode pol kisa, iz platnenih cunj delajo; živini se ne da pol dne ničesar jesti, in potem daje se le malo in lahko prebavljive suhe krme. Včasih po prestanem napenjanji živina ne prežvekava in se ji ne ljubi jesti. Tukaj vzemi: 60 gramov glauberjeve soli, 15 gramov encijana, na pol litra frišne vode, vlij živini, in to ponevljaj vsake 4 ure dokler živina zopet ne dobi želje do jedi.

Nektere krati se prigodi, da si je živina ravno s to hrano, katero jo je napihnil, želodec prenapolnila. Tukaj so ti zgorej popisani pomočki vsi preslabi, ker je želodec jedi poln, nobeno zdravilo pa ne troakar ne reši živine iz njene nevarnosti, ampak more se ji življenje oteti takole: ravno tam, kder se troikar vbode, vreži z ojstrim nožem rez proti sebi doli po lačni toliko, da moreš z roko noter. Zdaj segni s pravo roko po povžito hrano v vamp, in jo toliko izjemlji, da zapaziš pri živini polehkotnost; preveliko ali skoro vse ne smeš vun zjemati, ker sicer more živina konec vzeti. Čez nekaj časa ne zapaziš nič od napenjanja; zdaj se strani ranine z mlačno vodo osnažijo, in s tremi šivi zašijejo; pa le zvonajna koža se zveže, in črez rano polagajo mrzli okladki frišne vode, pozneje kuhane vode (mrzle) iz hrastove skorje, dokler se zopet ne zaraste; tačas more se malo pa dobre in suhe krme polagati.

Ta slednja operacija je ravno tudi brez straha, in ravno s tim, kakor je zgoraj omenjeno, boš živini življenje otel; to so gotove skušnje, ktere sem v živinozdravništvu skoz 25 let z dobrimi izidi izvrševal.

Ker ta bolezen ali napenjanje vsako leto in v vsakem kraji našo domačo živino napada, in vsled pomanjkljivega vračenja konec jemlje, sem ta sestavek posestnikom v pouk spisal, da zamorejo sami pomagati, če sila ne pripušča po živinozdravniku iti.

Priporočnja vredno je, da bi lastniki pomočkov si uže naprej priskrbeli, postavim: živo apno, vinsko žganje in iz lekarne oleum petr. rub. 150,00. spirit. ammoni. caust. 150,00.

Dobro bi bilo, da bi si vsaka občina naj-

mejn eden troikar priskrbela, zavoljo ktereга se more pri meni v Račah oglasiti.

Jože Amon,
živinozdravnik.

Kako sode oviniti.

Kdor ima drožje na razpolaganje, ta naj ložje sode z drožjem popari in jih potem z vodo nalije, katero je pa treba večkrat premenjati in taki sodi so za vino ovinjeni ali pripravni, da se more vino v nje uliti. Komur se pa ne mudi s sodovi, ta jih lahko z vodo nalite, v kateri je 1—2% žveplene kisline, delj časa stati pustiti. Kdor jih pa hitreje oviniti hoče, ta naj se pa v ta namen sode ali luga poslužuje. Uzrok, zakaj je to treba, je tale: Čreslovina, barvovina in druge iz hrastovine izlužljive snovi se v alkaličnih raztoplinah rade raztope in deloma tudi vničijo. Narejajo se rujave razkrojevine in lesno vlakno na notrajni sodovi strani se na ta način tako rekoč očisti. Treba je toraj razredčen lug delj časa pustiti, da na sodovi les deluje n. pr. celo noč. Ako se sode v topli vodi raztopi, je to toliko boljše, potrebno pa ravno ni. Za izluženje se sodina raztopina od 1—2% rabi. Kdor je pa sode s sodo izlužil, ta jih mora potem z okisano vodo ali pa z drožjem poplahniti in z vodo nalite pustiti. Če iz takih sodov po dveh dneh ulita voda čista izteka, morejo taki sodi za ovinjene veljati. Vsa druga sredstva so še dolgotrajnejša in težavniša.

Dopisi.

Iz Ljubljane. (Banka „Slavija“) razpošilja ravnogar svoje računsko poročilo za leto 1883. Iz tega poročila je razvidno, da je imela 1,921.110 fl. 75 kr. dohodkov; da je koncem leta ostalo členom čistega dobička 65.001 fl. 42 kr. in da je premoženje njeno narastlo na 6,093.964 fl. 32 kr. Število členov znašalo je koncem leta 1883 209.417 in glavna blagajnica v Pragi prejela je od njih naravnost 147.645 poštinih nakaznic, torej razmerno po 405 na dan. Za škode plačala je banka doslé 7,989.041 fl. 50 kr. Gotovo lep uspeh!

Raznoterosti.

(Prvi vagon sadja) iz Slovenskih goric so v Spielfeldu 20. t. m. naložili in v Lipsko na Saksonskem odpeljali. Vagon je bil lepo z venci opleten.

(Zborovanje lesnih trgovcev) štajerskih koroških in kranjskih bo 8. sept. v Ma-

riboru. Naš državni poslanec baron Goedel je uže lani prošnje slov. graških in drugih lesnih trgovcev državnemu zboru in ta vladi izročil. Južne železnice ravnateljji so rekli, da radi znižajo vozino za les, ako se več trgovcev združi in železnici zagotovi, da bodo blizu toliko lesa na vagone djali, kakor jud Hirschler. Do združenja pa menda ni prišlo, ker mnogi le po zimi železnico rabijo, po leti pa na Dravi vozijo, ki dela tako južnej železnici konkurenco.

(Trtoušni strokovnjak) g. Hanzelj imenovan je za ravnatelja deželne kmetijske šole v Grotenhofu blizu Gradca.

(O košarstvu) in vrbstvu bodo od c. k. namestnije izposlani dunajski potovalni učitelj Karg tudi v Mariboru govoril meseca septembra, se vè samo nemcem, ker ume le nemški.

(Konjerejstvo). Meseca septembra bo premiranje konj v Mariboru, Ljutomeru in Žavci z dirkami, v Čmereku in Ormoži brez dirke. Ob priliki premiranja bodo cesarski oficirji kupovali konje za vojaštvo ter plačevali 250—350 fl. Cesarjevo darilo za premijo v Ljutomeru znaša 25 zlatov. Velenje ne dobi l. 1885 drugega žrebca cesarskega, kakor se je bilo poprosilo.

(Letina) sploh srednje kaže v vsakem oziru in celem cesarstvu, tu so z nekim pridelkom na boljsem, drugod na slabšem. Hmelj rani je pa povsod slab, sadja imajo po nekod mnogo, vinogradi obetajo menje ko lani, grozdje je močno „cusravo“ in se po malem meca. Skipka bo na Ogerskem veliko. Cena zrnju pada.

(Sejmi). 1. sept. sv. Ilj pri Velenji, Gradec, Maribor (konjski in govejski sejem), Mozirje, Zibika, Tinsko, Šmarije, 2. sept. Trnovci na Pesnici, 3. sept. Rače (konjski sejem), Ptuj; 3. sept. Maribor (konjski in govejski sejem), Radgona, Rozalija pri Celji; 6. sept. št. Ilj v Slov. goricah, sv. Vid pod Ptujem; 8. sept. Gomilice.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica	Rž	Jočmen	Ovos	Tursica	Proso	Ajda
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor . . .	7 90	5 80	5 40	3 40	5 50	5 80	5 40
Ptuj	7 —	5 50	6 25	3 20	5 60	4 80	5 —
Celje	7 20	5 20	4 20	3 —	5 30	5 60	6 50
Gradec	7 75	5 96	5 50	3 50	6 80	4 70	4 90
Ljubijana . . .	8 15	6 —	5 40	3 20	5 50	4 30	3 67
Celovec	7 50	6 30	6 20	3 20	4 70	5 —	5 —
Dunaj } 100	10 25	9 15	8 90	7 —	7 15	8 85	6 50
Pešt } Klg.	10 20	9 —	8 15	7 10	6 50	6 82	6 30